

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 14 maja 2013r.

Sąd Okręgowy w Warszawie - Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów

w składzie:

Przewodniczący: SSO Maria Witkowska

Protokolant: protokolant sądowy – stażysta Patrycja Żuk

po rozpoznaniu w dniu 14 maja 2013r. w Warszawie na rozprawie

sprawy z powództwa Stowarzyszenia (...) z siedzibą w P.

przeciwko M. B. prowadzącemu działalność gospodarczą pod firmą (...)

o uznanie postanowień wzorca umowy za niedozwolone

I. Uznaje za niedozwolone i zakazuje stosowania przez M. B. prowadzącego działalność gospodarczą pod firmą (...) w obrocie z konsumentami postanowień wzorca umowy o następującej treści:

1. (...) oraz Przewoźnik nie ponoszą odpowiedzialności za opóźnienia lub zwrot przesyłki, gdy nie nastąpiły one z ich winy ...”.
2. „Uiszczona za usługę opłata nie ulega zwrotowi w przypadku kiedy Kurier otrzyma od Zleceniodawcy mniej Przesyłek do odbioru niż wynika to z wcześniej zadeklarowanej ilości podczas składania zamówienia przez Zleceniodawcę”.
3. (...) oraz Przewoźnik nie ponoszą odpowiedzialności za opóźnienia lub zwrot przesyłki (...) w szczególności gdy: (...) zawartość faktyczna przesyłki nie zgadza się z zawartością deklarowaną na liście przewozowym ...”.
4. „Wszelkie ewentualne spory powstałe w związku z realizacją usług w serwisie www(...), strony będą starały się rozstrzygnąć polubownie szukając rozwiązania satysfakcjonującego obie strony, a w przypadku braku zgody, w terminie 30 dni od daty podjęcia negocjacji Strony oddadzą spór do rozstrzygnięcia do właściwego rzeczowo Sądu dla miejsca siedziby Zleceniobiorcy”.
5. „Zleceniobiorca ma prawo do usunięcia lub zablokowania dostępu do panelu klienta zarejestrowanego Zleceniodawcy bez podania przyczyny”.

II. Zasądza od M. B. prowadzącego działalność gospodarczą pod firmą (...) na rzecz Stowarzyszenia (...) z siedzibą w P. kwotę 360 zł (trzysta sześćdziesiąt złotych) tytułem kosztów zastępstwa procesowego.

III. Poleca pobranie Kasie Sądu Okręgowego w Warszawie od M. B. prowadzącego działalność gospodarczą pod firmą (...) kwotę 3.000 zł (trzy tysiące złotych) tytułem opłaty stałej od pozwu, od uiszczenia której powód był zwolniony z mocy prawa.

IV. Zarządza publikację prawomocnego wyroku w Monitorze Sądowym i Gospodarczym na koszt M. B. prowadzącego działalność gospodarczą pod firmą (...).

UZASADNIENIE

W dniu 21 maja 2012 roku powód – Stowarzyszenie (...) z siedzibą w P. wniósł pięć pozwów przeciwko pozwanemu – M. B. prowadzącemu działalność gospodarczą pod firmą (...), w których domagał się uznania za niedozwolone następujących postanowień zawartych w stosowanym przez niego wzorcu umownym o nazwie „Regulamin świadczenia krajowych i międzynarodowych usług kurierskich”:

1. (...) oraz Przewoźnik nie ponoszą odpowiedzialności za opóźnienia lub zwrot przesyłki, gdy nie nastąpiły one z ich winy ...”.

2. „Uiszczona za usługę opłata nie ulega zwrotowi w przypadku kiedy Kurier otrzyma od Zleceniodawcy mniej Przesyłek do odbioru niż wynika to z wcześniej zadeklarowanej ilości podczas składania zamówienia przez Zleceniodawcę”.

3. (...) oraz Przewoźnik nie ponoszą odpowiedzialności za opóźnienia lub zwrot przesyłki (...) w szczególności gdy: (...) zawartość faktyczna przesyłki nie zgadza się z zawartością deklarowaną na liście przewozowym ...”.

4. „Wszelkie ewentualne spory powstałe w związku z realizacją usług w serwisie [www\(...\)](#), strony będą starały się rozstrzygnąć polubownie szukając rozwiązania satysfakcjonującego obie strony, a w przypadku braku zgody, w terminie 30 dni od daty podjęcia negocjacji Strony oddadzą spór do rozstrzygnięcia do właściwego rzeczowo Sądu dla miejsca siedziby Zleceniobiorcy”.

5. „Zleceniobiorca ma prawo do usunięcia lub zablokowania dostępu do panelu klienta zarejestrowanego Zleceniodawcy bez podania przyczyny”.

Powód wniósł ponadto o zasądzenie od pozwanego na rzecz powoda kosztów postępowania według norm przepisanych.

Swoje roszczenie powód oparł na fakcie, że pozwany prowadzi działalność gospodarczą w zakresie usług przewozowych, w ramach której posługuje się regulaminem zawierającym zakwestionowane postanowienie umowne zamieszczone na stronie internetowej pod adresem [http://\(...\)\(...\) \(...\)](http://(...)(...) (...)).pdf. Jako dowód powód załączył do pozwu przedmiotowy Regulamin świadczenia krajowych i międzynarodowych usług kurierskich.

Powód wskazał, że przedmiotowy Regulamin zawierający zaskarżoną klauzulę otrzymał od konsumentów korzystających z usług pozwanego przedsiębiorcy, którzy zawarli z pozwanym stosowne umowy w oparciu o ten Regulamin. Zaznaczył, że Regulamin opublikowany na oficjalnej stronie internetowej pozwanego został należycie zabezpieczony dla celów dowodowych, w tym notarialnie.

W ocenie powoda wskazane postanowienie stanowi niedozwoloną klauzulę abuzywną, natomiast wzorzec umowy stosowany przez pozwanego jest rażąco sprzeczny z dobrymi obyczajami i narusza uzasadnione interesy konsumentów.

Powód wywiódł, że pierwsza zakwestionowana klauzula powinna zostać uznana za niedozwoloną, gdyż w sposób sprzeczny z prawem przewiduje wyłączenie odpowiedzialności przedsiębiorcy wobec konsumentów za wyrządzoną szkodę – w sytuacjach znacznie szerszych niż to przewiduje prawo przewozowe.

Jeśli chodzi o drugą klauzulę powód podniósł, iż w bezprawny sposób ogranicza możliwość dochodzenia przez konsumenta zwrotu uiszczonej zapłaty za świadczenie nie spełnione w całości lub w części, jeżeli konsument zrezygnuje z wykonania umowy.

Co do trzeciego postanowienia powód wskazał, że zapis pozwala pozwanemu wyłączyć swoją odpowiedzialność tylko z powodów formalnych tzn. wystąpienia różnicy w zawartości przesyłki, nawet jeśli taka różnica w żaden sposób nie utrudniała przedsiębiorcy wykonanie usługi.

Odnosnie czwartego postanowienia powód wywiódł, iż zapis godzi w prawa konsumentów mających miejsce zamieszkania poza siedzibą przedsiębiorcy, poprzez wyłączenie możliwości wytoczenia przeciwko nim powództwa przed sądem właściwym według przepisów kpc, a więc w miejscu najbardziej dogodnym dla konsumenta.

Odnosnie natomiast piątego postanowienia powód podniósł, iż w sposób sprzeczny z prawem przewiduje prawo pozwanego przedsiębiorcy do jednostronnego decydowania o sposobie i zakresie wykonywanych usług dla konsumentów. Powód wskazał, iż skoro pozwany przedsiębiorca prowadzi określone usługi, a mimo to odmawia ich wykonania na rzecz klienta powinien wyjaśnić dlaczego odmawia przyjęcia zamówienia konsumenta.

Pozwany - M. B. prowadzący działalność gospodarczą pod firmą (...) w odpowiedziach na pozwy wniósł o połączenie do wspólnego rozpoznania i rozstrzygnięcia m.in. spraw zarejestrowanych pod sygn. XVII AmC 4220/12, XVII AmC 4221/12, XVII AmC 4222/12, XVII AmC 4223/12, XVII AmC 4224/12 na skutek pozwów wniesionych przez powoda. Wniósł także o oddalenie powództw i zasądzenie od powoda na rzecz pozwanego kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa adwokackiego według norm przepisanych.

Pozwany zauważył, że powód nie przedstawił dowodów wskazujących, że pozwany faktycznie wykorzystywał konkretny wzorzec w prowadzonej przez siebie działalności gospodarczej. Zwrócił uwagę, iż z samego faktu zamieszczenia na stronie internetowej regulaminu nie wynika jeszcze, iż taki wzorzec był wykorzystywany przez pozwanego bądź pozwany miał zamiar jego wykorzystania w tym celu. Pozwany poddał w wątpliwość również tezę powoda o otrzymaniu wzorca od konsumentów, którzy korzystali z usług przedsiębiorcy wobec braku dowodów oraz załączonych do pozwów kopii regulaminów stanowiących wydruki komputerowe, na których brak jest podpisu pozwanego, jak i jakiegokolwiek innej osoby.

Co do pierwszej i trzeciej klauzuli pozwany wskazał, iż nie zawęży ona zakresu odpowiedzialności przewoźnika, albowiem z analizy jej treści wynika, że jedynie przykładowo wskazuje sytuacje, które wchodzą w zakres normowania art. 65 ust. 2 i 3 ustawy Prawo przewozowe. Rozumiana musi być więc w ten sposób, że brak winy po stronie (...) oraz przewoźnika stanowi jedną z (ale nie wyłączną) przesłanek wyłączenia odpowiedzialności.

Co do pozostałych klauzul pozwany stwierdził, że nie mogą zostać uznane za niedozwolone w świetle art. 385¹ § 1 kc.

Rozpoznając sprawę Sad Okręgowy w Warszawie - Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów ustalił następujący stan faktyczny:

Pozwany – M. B. prowadzi działalność gospodarczą pod firmą (...) polegającą na pośrednictwie w zamawianiu produktów i usług oferowanych przez przewoźnika na rzecz klienta (§ 1 ust. 3 Regulaminu).

Pozwany posługuje się w obrocie z konsumentami wzorcem umownym o nazwie „Regulamin świadczenia krajowych i międzynarodowych usług kurierskich” zawierającym następujące postanowienia:

1. (...) oraz Przewoźnik nie ponoszą odpowiedzialności za opóźnienia lub zwrot przesyłki, gdy nie nastąpiły one z ich winy ...”.

2. „Uiszczona za usługę opłata nie ulega zwrotowi w przypadku kiedy Kurier otrzyma od Zleceniodawcy mniej Przesyłek do odbioru niż wynika to z wcześniej zadeklarowanej ilości podczas składania zamówienia przez Zleceniodawcę”.

3. (...) oraz Przewoźnik nie ponoszą odpowiedzialności za opóźnienia lub zwrot przesyłki (...) w szczególności gdy: (...) zawartość faktyczna przesyłki nie zgadza się z zawartością deklarowaną na liście przewozowym ...”.

4. „Wszelkie ewentualne spory powstałe w związku z realizacją usług w serwisie www(...), strony będą starały się rozstrzygnąć polubownie szukając rozwiązania satysfakcjonującego obie strony, a w przypadku braku zgody, w terminie 30 dni od daty podjęcia negocjacji Strony oddadzą spór do rozstrzygnięcia do właściwego rzeczowo Sądu dla miejsca siedziby Zleceniobiorcy”.

5. „Zleceniobiorca ma prawo do usunięcia lub zablokowania dostępu do panelu klienta zarejestrowanego Zleceniodawcy bez podania przyczyny”.

W odpowiedzi na pozew pozwany nie zakwestionował, iż zamieścił na swojej stronie internetowej załączony do pozwów wzorzec umowy zawierający wskazane w pozwach postanowienia. Nie zakwestionował także wiarygodności przedstawionego przez powoda wzorca umownego, ani niezgodności powołanych w petitum pozwów postanowień z treścią postanowień zawartych w Regulaminie.

Postanowieniem z dnia 14 maja 2013r. Sąd Okręgowy w Warszawie – Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów mając na uwadze, że wniesione przez powoda przeciw pozwanemu sprawy o sygnaturach XVII AmC 4220/12, XVII AmC 4221/12, XVII AmC 4222/12, XVII AmC 4223/12, XVII AmC 4224/12 dotyczą tego samego wzorca umownego przedsiębiorcy i mogły być objęte jednym pozwem, na podstawie art. 219 k.p.c. roku połączył je do wspólnego rozpoznania i rozstrzygnięcia pod sygnaturą XVII AmC 4220/12.

W tym stanie faktycznym Sad Okręgowy w Warszawie - Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów zważył, co następuje:

W pierwszej kolejności należy się odnieść do kwestii stosowania przez pozwanego Regulaminu świadczenia krajowych i międzynarodowych usług kurierskich. W tym zakresie Sąd stwierdził, że skoro pozwany zamieścił na swojej stronie internetowej przedmiotowy Regulamin (czemu nie zaprzeczył), wobec braku dowodów przeciwnych, należy uznać że stosował go w obrocie, w tym w obrocie z konsumentami. Przy czym dodania wymaga, że w postępowaniu o uznanie postanowień wzorca umowy za niedozwolone kontrola Sądu ma charakter abstrakcyjny, nie ma więc, jak to słusznie zauważył powód znaczenia, czy wzorzec stał się w praktyce częścią jakiejś umowy.

Sąd miał na uwadze, iż pozwany prowadząc jak twierdzi działalność gospodarczą w zakresie spedycji, świadczy usługę pośrednictwa w zamawianiu produktów i usług oferowanych przez przewoźnika na rzecz klienta (§ 1 ust. 3 Regulaminu). Jednakże, działalność ta, jak wskazuje nawet sama nazwa wzorca, dotyczy również usług kurierskich, w tym usług przewoźnika, który zgodnie z Regulaminem jest firmą kurierską świadczącą usługi przewozowe, w tym usługi pocztowe, współpracującą z pozwanym na podstawie odrębnej umowy (§ 1 ust. 2 Regulaminu). Wobec powyższego, Sąd poddał treść zakwestionowanych postanowień wzorca umowy ocenie prawnej w kontekście, czy mają one charakter niedozwolonych postanowień umownych w rozumieniu art. 385¹ § 1 k.c., analizując te postanowienia również w świetle ustawy Prawo przewozowe.

Należy podkreślić, że w postępowaniu o uznanie postanowień wzorca umowy za niedozwolone Sąd dokonuje abstrakcyjnej oceny wzorca celem ustalenia, czy zawarte w nim klauzule mają charakter niedozwolonych postanowień umownych w rozumieniu art. 385¹ k.c. Niedozwolone postanowienia umowne określają przepisy art. 385¹ – 385³ k.c., mające na celu ochronę konsumenta przed niekorzystnymi postanowieniami umowy łączącej go z profesjonalistą.

W myśl art. 385¹ § 1 k.c., za niedozwolone postanowienia umowne uznaje się postanowienia umowy zawieranej z konsumentem nie uzgodnione indywidualnie, jeżeli kształtują jego prawa i obowiązki w sposób sprzeczny z dobrymi obyczajami, rażąco naruszając jego interesy. Nie dotyczy to postanowień określających główne świadczenia stron, w tym cenę lub wynagrodzenie, jeżeli zostały sformułowane w sposób jednoznaczny.

Z przytoczonego sformułowania wynika zatem, że możliwość uznania danego postanowienia umownego za niedozwolone i wyeliminowanie go z praktyki stosowania zależna jest od spełnienia następujących przesłanek:

- 1) postanowienie nie zostało uzgodnione indywidualnie, a więc nie podlegało negocjacom;
- 2) ukształtowane w ten sposób prawa i obowiązki konsumenta pozostają w sprzeczności z dobrymi obyczajami;
- 3) ukształtowane we wskazany sposób prawa i obowiązki rażąco naruszają interesy konsumenta;
- 4) postanowienie umowy nie dotyczy sformułowanych w sposób jednoznaczny głównych świadczeń stron, w tym ceny lub wynagrodzenia.

Powyższe przesłanki muszą zostać spełnione łącznie, natomiast brak jednej z nich skutkuje tym, iż Sąd nie dokonuje oceny danego postanowienia pod kątem abuzywności.

Analizując zakwestionowane przez powoda postanowienia w oparciu o w/w kryteria, nie budzi wątpliwości Sądu, że konsumenci generalnie nie mają wpływu na jego treść, a zatem należało uznać, że postanowienia nie są z nimi uzgadniane indywidualnie.

Przedmiotowe postanowienia nie dotyczą także świadczenia głównego wynikającego z umowy.

Do rozstrzygnięcia pozostała zatem jedynie kwestia, czy zakwestionowane przez powoda postanowienia kształtują prawa i obowiązki konsumenta w sposób sprzeczny z dobrymi obyczajami, rażąco naruszając jego interesy.

Należy wskazać, że „dobre obyczaje” to reguły postępowania niesprzeczne z etyką, moralnością i aprobowanymi społecznie obyczajami. Za sprzeczne z dobrymi obyczajami można uznać także działania zmierzające do niedoinformowania, dezorientacji, wywołania błędnego przekonania konsumenta, wykorzystania jego niewiedzy lub naiwności, a więc działania potocznie określane jako nieuczciwe, nierzetelne, odbiegające od przyjętych standardów postępowania. Pojęcie „interesów konsumenta” należy rozumieć szeroko, nie tylko jako interes ekonomiczny, mogą tu wejść w grę także inne aspekty: zdrowia konsumenta (i jego bliskich), jego czasu zbędnie traconego, dezorganizacji toku życia, przykrości, zawodu itp. Naruszenie interesów konsumenta wynikające z niedozwolonego postanowienia musi być rażące, a więc szczególnie doniosłe. Pojęcie „dobrych obyczajów” (w szczególności w stosunkach umownych między profesjonalistą a konsumentem) zdefiniowała judykatura - w wyroku SN z 13 lipca 2005 r., I CK 832/04, opublik. IC Biul. SN 2006, nr 2, s. 86 wskazano, iż za „sprzeczne z dobrymi obyczajami” należy uznać wprowadzenie klauzul godzących w równowagę kontraktową, zaś „rażące naruszenie interesów konsumenta” polega na nieusprawiedliwionej dysproporcji praw i obowiązków na niekorzyść konsumenta w określonym stosunku umownym.

W świetle powyższego Sąd uznał, że kwestionowana przez powoda klauzula o treści **(...) oraz Przewoźnik nie ponoszą odpowiedzialności za opóźnienia lub zwrot przesyłki, gdy nie nastąpiły one z ich winy ...**” stanowi niedozwolone postanowienie umowne w rozumieniu art. 385¹ § 1 k.c.

Przede wszystkim Sąd miał na uwadze, iż przedmiotowy zapis przewiduje wyłączenie odpowiedzialności podmiotów w nim wymienionych za opóźnienia lub zwrot przesyłki. Tymczasem zgodnie z art. 385³ pkt 2 kc w razie wątpliwości uważa się, że niedozwolonym postanowieniem umownym jest to, które w szczególności wyłącza lub istotnie ogranicza odpowiedzialność względem konsumenta za niewykonanie lub nienależyte wykonanie zobowiązania.

Co prawda, jak wynika z treści postanowienia wyłączenie odpowiedzialności podmiotów za opóźnienia lub zwrot przesyłki, ma miejsce gdy nie nastąpiły one z winy tych podmiotów, jednak nawet wykazanie braku winy przewoźnika nie jest wystarczającą przesłanką pozwalającą na wyłączenie jego odpowiedzialności. Stosownie bowiem do treści przepisu art. 65 ust. 1 ustawy z dnia 15 listopada 1984r. Prawo przewozowe (Dz. U. 2012r., poz. 1173 j.t. ze zm.) przewoźnik ponosi odpowiedzialność za utratę, ubytek lub uszkodzenie przesyłki powstałe od przyjęcia jej do

przewozu aż do jej wydania oraz za opóźnienie w przewozie przesyłki. Natomiast w myśl art. 65 ust. 2 tej ustawy przewoźnik nie ponosi odpowiedzialności określonej w ust. 1, jeżeli utrata, ubytek lub uszkodzenie albo opóźnienie w przewozie przesyłki powstały z przyczyn występujących po stronie nadawcy lub odbiorcy, niewywołanych winą przewoźnika, z właściwości towaru albo wskutek siły wyższej. Dowód, że szkoda lub przekroczenie terminu przewozu przesyłki wynikało z jednej z wymienionych okoliczności, ciąży na przewoźniku. Tym samym przewoźnik za utratę, ubytek lub uszkodzenie przesyłki w okresie od jej przyjęcia do wydania i za opóźnienie w jej przewozie odpowiada na zasadzie ryzyka, tj. choćby nie zawinił wyrządzonej szkody (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 07 października 2009r. sygn. III CSK 19/09 i uchwałę Sądu Najwyższego z dnia 13 grudnia 2007r., sygn. III CZP 100/07).

Skoro więc wina nie stanowi przesłanki egzoneracyjnej pozwalającej na uwolnienie się przewoźnika od odpowiedzialności w świetle prawa przewozowego zakwestionowane postanowienie, które taką przesłankę przewiduje jest tym, o którym mowa w art. 385³ pkt 2 kc.

Należy podkreślić, iż wobec tego, że pozwany, jak sam twierdzi prowadzi działalność gospodarczą w zakresie świadczenia usług spedycyjnych, to ponosi on odpowiedzialność za przewoźników, z którymi jak wynika z § 1 ust. 2 Regulaminu współpracuje na podstawie odrębnej umowy. Zgodnie bowiem z art. 799 kc spedytor jest odpowiedzialny za przewoźników i dalszych spedytorów, którymi posługuje się przy wykonywaniu zlecenia, chyba że nie ponosi winy w wyborze.

Zatem wymienione wyżej postanowienie niewątpliwie kształtuje prawa konsumenta w sposób sprzeczny z dobrymi obyczajami, rażąco naruszając jego interesy, albowiem wyłącza lub co najmniej ogranicza odpowiedzialność względem konsumenta za niewykonanie lub nienależyte wykonanie usługi.

Sąd uznał, że kwestionowana przez powoda klauzula o treści „**Uiszczona za usługę opłata nie ulega zwrotowi w przypadku kiedy Kurier otrzyma od Zleceniodawcy mniej Przesyłek do odbioru niż wynika to z wcześniej zadeklarowanej ilości podczas składania zamówienia przez Zleceniodawcę**”. stanowi niedozwolone postanowienie umowne w rozumieniu art. 385¹ § 1 k.c. bowiem spełnia przesłanki określone w art. 385³ pkt 12.

Przedmiotowe postanowienie, w ocenie Sądu, umożliwia pozwanemu przerzucenie na konsumentów ryzyka prowadzenia działalności gospodarczej. W przypadku bowiem rezygnacji konsumenta z części usług Przedsiębiorcy i w związku z tym przekazania kurierowi mniejszej ilości przesyłek do odbioru, Przedsiębiorca może zatrzymać opłatę uiszczoną przez konsumenta za realizację zamówionych usług, mimo, że danych usług nie wykonał, stąd nie wykonał pracy i nie poniósł kosztów, jak w przypadku gdyby zamówione usługi wykonał. Tym samym zakwestionowane postanowienie wyłącza obowiązek zwrotu konsumentowi uiszczonej zapłaty za świadczenie nie spełnione w całości lub części, jeżeli konsument zrezygnował z wykonania umowy.

Analizując przedmiotowe postanowienie Sąd miał również na uwadze uregulowanie zawarte w art. 395 § 2 kc, z którego wynika, iż to co strony świadczyły ulega zwrotowi w stanie niezmienionym, chyba że zmiana była konieczna w granicach zwykłego zarządu. Za świadczone usługi oraz za korzystanie z rzeczy należy się drugiej stronie odpowiednie wynagrodzenie. Co do zasady więc druga strona nie może żądać lub zatrzymywać więcej ponad to, co świadczyła.

Zakwestionowany zapis niewątpliwie więc, w ocenie Sądu, kształtuje prawa i obowiązki konsumenta w sposób sprzeczny z dobrymi obyczajami, rażąco naruszając jego interes ekonomiczny.

Sąd uznał, że kwestionowana przez powoda klauzula o treści **(...) oraz Przewoźnik nie ponoszą odpowiedzialności za opóźnienia lub zwrot przesyłki (...) w szczególności gdy: (...) zawartość faktyczna przesyłki nie zgadza się z zawartością deklarowaną na liście przewozowym ...**”. stanowi niedozwolone postanowienie umowne w rozumieniu art. 385¹ § 1 k.c.

W tym miejscu wymaga ponownego podkreślenia, iż pozwany przyznając, że prowadzi działalność gospodarczą w zakresie świadczenia usług spedycyjnych ponosi odpowiedzialność za przewoźników, z którymi współpracuje na podstawie odrębnej umowy, zgodnie z § 1 ust. 2 Regulaminu. Stosownie bowiem do treści art. 799 kc spedytor jest odpowiedzialny za przewoźników i dalszych spedytorów, którymi posługuje się przy wykonywaniu zlecenia, chyba że nie ponosi winy w wyborze

Sąd mając na uwadze treść wyżej powoływanego art. 65 ust. 1 i 2 ustawy Prawo przewozowe stwierdził, że okoliczność, iż zawartość rzeczywista przesyłki nie zgadza się z zadeklarowaną nie jest ustawowo określoną okolicznością, która wyłącza odpowiedzialność przewoźnika za opóźnienie w przewozie przesyłki lub jej niedoręczenie. Nadto rozbieżność między rzeczywistą zawartością przesyłki, a zadeklarowaną może w ogóle nie mieć wpływu na sposób wykonania usługi, nie utrudniać jej wykonania, ani wpływać na samą możliwość wykonania usługi, w związku z czym opóźnienia w jej dostarczeniu lub zwrot przesyłki nie będzie wynikiem okoliczności wyłączających odpowiedzialność przewoźnika podanych w przepisie art. 65 ust. 2 ustawy, jak wynikających z przyczyn leżących po stronie nadawcy, nie wywołanych winą przewoźnika, z właściwości towaru.

Nieuprawnione jest zatem automatyczne wyłączenie odpowiedzialności przewoźnika w razie niezgodności zawartości rzeczywistej przesyłki z zadeklarowaną. Co więcej w sytuacji zaistnienia takiej rozbieżności i jednocześnie opóźnienia w przewozie przesyłki lub przypadku zwrotu przesyłki to przewoźnik jest obciążony koniecznością udowodnienia związku przyczynowego między nimi, co wyłącza możliwość uregulowania o braku odpowiedzialności przedsiębiorcy w takich okolicznościach, jak podane w zakwestionowanym postanowieniu.

Zdaniem Sądu zakwestionowaną klauzulę należy zatem zaliczyć do klauzul, które istotnie ograniczają lub wyłączają odpowiedzialność przedsiębiorcy za nienależyte wykonanie umowy, tj. takich, o których mowa w art. 385³ pkt 2 kc.

Sąd uznał, że kwestionowana przez powoda klauzula o treści **„Wszelkie ewentualne spory powstałe w związku z realizacją usług w serwisie www(...), strony będą starały się rozstrzygnąć polubownie szukając rozwiązania satysfakcjonującego obie strony, a w przypadku braku zgody, w terminie 30 dni od daty podjęcia negocjacji Strony oddadzą spór do rozstrzygnięcia do właściwego rzeczowo Sądu dla miejsca siedziby Zleceniobiorcy”**. stanowi niedozwolone postanowienie umowne w rozumieniu art. 385¹ § 1 k.c. bowiem spełnia przesłanki określone w art. 385³ pkt 23 k.c.

Stosownie do treści art. 385³ pkt 23 k.c. w razie wątpliwości uważa się, że niedozwolonymi postanowieniami umownymi są te, które w szczególności wyłączają jurysdykcję sądów polskich lub poddają sprawę pod rozstrzygnięcie sądu polubownego polskiego lub zagranicznego albo innego organu, a także narzucają rozpoznanie sprawy przez sąd, który wedle ustawy nie jest miejscowo właściwy.

Natomiast przedmiotowe postanowienie niewątpliwie przewiduje poddanie sporu do rozpoznania przez sąd, który nie zawsze będzie właściwy miejscowo. Co więcej przedmiotowe postanowienie może wykluczać możliwość wyboru konsumenta występującego z pozwem przeciwko Przedsiębiorcy między właściwością ogólną a przemianą określonymi w Kodeksie postępowania cywilnego. Tym samym przedmiotowe postanowienie ograniczać będzie prawa konsumenta do złożenia pozwu zgodnie z właściwością miejscową określoną przepisami prawa.

Zdaniem Sądu w przypadku, gdy stroną umowy jest konsument, a postanowienie umowne dotyczące właściwości Sądu zamieszczone zostało we wzorcu umownym narzuconym konsumentowi przez przedsiębiorcę, uregulowanie, które wyłącza konsumentowi możliwość wyboru pomiędzy właściwością ogólną a przemianą określoną w przepisie art. 34 kpc jest sprzeczne z dobrymi obyczajami i rażąco narusza interesy konsumenta, albowiem jest mniej korzystne niż przepisy ustawy Kodeks postępowania cywilnego.

Sąd uznał przy tym za istotne, iż konsument byłby w lepszej sytuacji, gdyby zakwestionowanego postanowienia nie było, co niewątpliwie wpływa na uznanie danego postanowienia za niedozwolone. Podobne stanowisko zajął Sąd Apelacyjny w wyroku z dnia 15 stycznia 2009r. o sygn. VI ACa 1638/08, wskazując iż jeżeli konsument byłby – na

podstawie ogólnych przepisów – w lepszej sytuacji gdyby konkretnego postanowienia wzorca nie było, należy przyjąć, że ma ono charakter abuzywny.

Sąd zważył, że zakwestionowane postanowienie jest przejawem nadużywania przez pozwanego uprzywilejowanej pozycji kontraktowej profesjonalisty liczącego na brak świadomości prawnej konsumenta i pozbawiającego konsumenta praw zawartych w ustawie. Ponadto, postanowienie to może narazić konsumenta na niedogodności związane z ochroną swoich praw, utratą czasu, koniecznością dojazdów.

Sąd uznał, że kwestionowana przez powoda klauzula o treści **„Zleceniobiorca ma prawo do usunięcia lub zablokowania dostępu do panelu klienta zarejestrowanego Zleceniodawcy bez podania przyczyny”**. stanowi niedozwolone postanowienie umowne w rozumieniu art. 385¹ § 1 k.c.

Zgodnie z § 1 ust. 2 Regulaminu przez pojęcie „usługa” należy rozumieć udostępnione przez zleceniodawcę za pośrednictwem strony internetowej www.(...) usługi kurierskie, przewozowe lub usługi pocztowe świadczone przez przewoźnika po preferencyjnych cenach zgodnych z cennikiem usług (...). Natomiast ust. 3 i 4 § 1 Regulaminu wskazuje, iż pozwany jako zleceniobiorca przy pomocy serwisu www.(...) świadczy usługi pośrednictwa w zamawianiu produktów i usług oferowanych przez przewoźnika na rzecz klienta, przy czym usługi oferowane przez zleceniodawcę dostępne są za pośrednictwem w.wym. strony internetowej, zaś zakres działalności pozwanego jako zleceniobiorcy obejmuje cały obszar RP oraz wybrane kraje UE i spoza UE.

Z powyższego wynika zatem, iż pozwany zawodowo zajmuje się świadczeniem usług za pośrednictwem internetu, a zakwestionowana klauzula kształtuje prawa i obowiązki konsumenta w sposób sprzeczny z dobrymi obyczajami, rażąco naruszając jego interes poprzez uniemożliwienie mu bądź zablokowanie możliwości realizacji zleconej pozwanemu usługi zgodnie z warunkami określonymi w Regulaminie.

Zauważyć trzeba, iż skoro Przedsiębiorca świadczy usługi danego rodzaju nie powinien odmawiać ich wykonania na rzecz klienta, w niniejszym wypadku usuwać lub blokować dostępu do panelu klienta zarejestrowanego zleceniodawcy, który zleca te usługi. Co więcej, jak wynika z treści zakwestionowanego postanowienia, Przedsiębiorca może te czynności wykonać bez podania przyczyny, a tym samym nie musi istnieć żaden powód takiego działania Przedsiębiorcy, co należy uznać za niedopuszczalne, albowiem umyślna odmowa świadczenia usług przez Przedsiębiorcę bez uzasadnionej przyczyny stanowi wykroczenie karane grzywną na mocy art. 138 ustawy z dnia 20 maja 1971r. Kodeks wykroczeń (Dz.U. z 2010r. Nr 46, poz. 275 j.t. ze zm.).

Z tych względów Sąd Okręgowy w Warszawie – Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów uznał, że zakwestionowane postanowienia wzorca umownego stosowanego przez pozwanego w obrocie z konsumentami stanowią niedozwolone postanowienia umowne w rozumieniu art. 385¹ § 1 k.c. i zakazał ich stosowania na podstawie art. 479⁴² k.p.c.

O wysokości wpisów od pozwu i obciążeniu nimi pozwanego na rzecz Skarbu Państwa orzeczono na podstawie art. 26 ust. 1 pkt 6 w zw. z art. 113 ust. 1 oraz art. 96 ust. 1 pkt 3 ustawy z dnia 28 lipca 2005 roku o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (Dz.U. z 2010r. Nr 90, poz. 594) i art. 98 § 1 kpc.

O kosztach zastępstwa procesowego orzeczono na podstawie art. 102 k.p.c., w myśl którego w wypadkach szczególnie uzasadnionych sąd może zasądzić od strony przegrywającej tylko część kosztów albo nie obciążać jej w ogóle kosztami. Sąd przyjął, iż okoliczności sprawy nie dają podstaw do zasądzenia na rzecz powoda całości kosztów zastępstwa procesowego w związku z wnioskami o ich przyznanie zawartymi w pięciu pozwach, a jedynie część odpowiadającą nakładowi pracy pełnomocnika w jednej sprawie. Sąd wziął pod uwagę, że wszystkie niedozwolone klauzule znajdowały się w jednym wzorcu umownym, w związku z czym nie istniało żadne racjonalne uzasadnienie, które dawałoby podstawy do wnoszenia kilku pozwów. Ponadto nakład pracy pełnomocnika powoda był niewielki i sprowadzał się do napisania krótkich podobnych w swej treści pozwów, do których dołączono te same dokumenty. W tej sytuacji Sąd obciążył pozwanego obowiązkiem zwrotu powodowi kosztów zastępstwa procesowego w jednokrotnej wysokości stawki minimalnej określonej w § 14 ust. 3 pkt. 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z 28 września

2002r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu, aktualnej na dzień orzekania.

Publikację prawomocnego wyroku na koszt pozwanego zarządzono na podstawie art. 479⁴⁴ k.p.c.

SSO Maria Witkowska